

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.007.01.2022

Jarosław Samela
Burmistrz Miasta i Gminy Wąchock
Urząd Miasta i Gminy w Wąchocku
ul. Wielkowiejska 1
27-215 Wąchock

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/024 – Utrzymanie i ochrona obiektów inżynierskich w ciągu dróg samorządowych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy w Wąchocku (dalej: Urząd), ul. Wielkowiejska 1, 27-215 Wąchock.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Samela, Burmistrz Miasta i Gminy Wąchock (dalej: Burmistrz) w całym okresie objętym kontrolą.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzanie informacji ich dotyczących.2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę drogowych obiektów inżynierskich.3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich.4. Utrzymanie w należyłym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (30 czerwca) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli będą miały znaczenie dla oceny kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marcin Sudół, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/53/2022 z 25 kwietnia 2022 r.2. Anna Jakubowska-Pióro, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/54/2022 z 25 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-5)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Burmistrza związane z utrzymaniem i ochroną obiektów inżynierskich w ciągach dróg gminnych pozostających w jego zarządzie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2020-2021 Burmistrz nie zapewnił przeprowadzenia okresowych (co najmniej raz w roku) kontroli trzech mostów pozostających w jego zarządzie, wymaganych ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³ (dalej: Prawo budowlane). Ponadto w tym okresie roczną i pięcioletnią kontrolą przewidzianą tą ustawą nie objęto również przepustu o świetle otworu większym niż 150 cm oraz dróg, w których znajdowały się przepusty o mniejszym świetle otworu. Odebrane przez Urząd protokoły z okresowej kontroli pięcioletniej przeprowadzonej w 2022 r. m.in. nie zawierały wszystkich elementów, w szczególności informacji o wykonaniu zaleceń z poprzedniej kontroli. Ponadto do czasu kontroli NIK, za wyjątkiem wykaszania traw na nasypach i skarpach oraz oczyszczenia nawierzchni mostów z naniesionego gruntu, nie podejmowano działań zmierzających do wykonania zaleceń wynikających z poprzedniej okresowej kontroli przeprowadzonej w 2018 r. Zdaniem NIK, nierealizowanie tych zaleceń mogło mieć wpływ na pogorszenie stanu technicznego dwóch mostów.

Do 7 czerwca 2022 r. w ewidencji księgowej Urzędu nie ujęto dwóch (z trzech) mostów pozostających w zarządzie Burmistrza, czym naruszono przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ (dalej: ustawa o rachunkowości).

Nierzetelnie prowadzono wykaz i książki obiektów mostowych. Dodatkowo założone książki obiektów mostowych nie były dostosowane do wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁵ (dalej: rozporządzenie w sprawie numeracji i ewidencji). Ww. dokumenty ewidencyjne nie były również na bieżąco aktualizowane. W Urzędzie nie został sporządzony wykaz przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm, a do 12 maja 2022 r. żaden z przepustów nie miał nadanego numeru ewidencyjnego. Ponadto do 3 kwietnia 2022 r. objazdy dróg (w tym mostów i przepustów) mające na celu kontrolę ich stanu technicznego, nie były dokumentowane w dzienniku objazdu dróg.

Burmistrz, nie wystąpił również do Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA) o nadanie jednemu mostowi jednolitego numeru inwentarzowego (dalej: JNI⁶). Ponadto w latach 2020-2021 nie przekazywał mu rocznych formularzy danych o sieci dróg publicznych.

Do czasu kontroli NIK, Burmistrz nie sporządził i nie przedstawił do zatwierdzenia projektów stałej organizacji ruchu dla dwóch dróg, mimo że na znajdujących się w ich ciągach mostach i w ich sąsiedztwie było oznakowanie.

Burmistrz jako zarządca dróg gminnych, nie opracował obejmujących okres objęty kontrolą projektów planu rozwoju sieci drogowej oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 67 poz. 582.

⁶ Indywidualna liczba ośmiocyfrowa stanowiąca numer ewidencyjny obiektu mostowego.

inżynierskich, wymaganych art. 20 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁷ (dalej: ustawa o drogach).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzanie informacji ich dotyczących

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w ciągach dróg gminnych pozostających w zarządzie Burmistrza były trzy mosty, tj. w drodze nr: 394002T w km 0+235 w miejscowości Marcinków Górny (dalej: most w Marcinkowie), 394021T (ul. Partyzantów) w km 0+418 w Wąchocku (dalej: most w ul. Partyzantów) i 394036T (ul. Wielkowiejska) w km 0+106 w Wąchocku (dalej: most w ul. Wielkowiejskiej) oraz 53 przepusty, z czego jeden o świetle otworu większym niż 150 cm (przepust skrzynkowy w km 0+096 ul. Nadrzecznej w Wąchocku o wymiarze 100x300 cm). Liczba tych obiektów w okresie objętym kontrolą nie ulegała zmianie. Na zarządzanych przez Burmistrza drogach nie były zlokalizowane inne drogowe obiekty inżynierskie, tj. wiadukty, estakady, kładki, tunele, promy oraz konstrukcje oporowe.

Most w Marcinkowie (wybudowany w 1973 r.) i w ul. Partyzantów (wybudowany w 1994 r.) usytuowane były nad rzeką Kamienną, a most w ul. Wielkowiejskiej (brak danych dotyczących daty powstania mostu) nad ciekiem wodnym.

(akta kontroli str. 30-35, 40, 63, 84, 425-427, 442, 622, 624)

Zgodnie z § 13 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji w Urzędzie sporządzono w jednym egzemplarzu i prowadzono (od 30 kwietnia 2001 r.) osobno dla każdego z trzech mostów *Książki obiektu mostowego dla mostu, wiaduktu, estakady, kładki dla pieszych*. W ww. książki nie zawierały wszystkich informacji oraz prowadzone były na nieobowiązującym wzorze, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 36-113)

Stosownie do § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji, Burmistrz prowadził wykaz obiektów mostowych, w którym ujęto wszystkie trzy mosty zlokalizowane w ciągach dróg gminnych. Był on zgodny ze wzorem określonym w załączniku nr 6 do tego rozporządzenia. W ww. wykazie nie wypełniono jednak wszystkich kolumn, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 30-35)

Burmistrz nie był zobowiązany do prowadzenia karty obiektu mostowego, o której mowa w § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji, gdyż rozpiętość teoretyczna przynajmniej jednego z przęseł każdego z trzech mostów nie była większa niż 20 m, a całkowita długość danego obiektu była mniejsza niż 50 m.

(akta kontroli str. 30-113, 425-427)

W Urzędzie nie sporządzono wykazu przepustów, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 775, 782)

W latach 2020-2022 (do 3 kwietnia) w Urzędzie nie prowadzono *Dziennika objazdu dróg*, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Burmistrz wyjaśnił:

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W latach 2020-2022 co najmniej raz w roku dokonywano objazdu wszystkich dróg gminnych przez komisję złożoną z pracowników urzędu oraz radnych Rady Miejskiej w Wąchocku. Na podstawie tych przeglądów uzgadniano niezbędny zakres remontów do wykonania (nawierzchnie drogi, czyszczenie przepustów, odmulanie rowów, remont przepustów), które uwzględniano w postępowaniach przetargowych. Budowę nowych dróg wprowadzono do budżetu. Ponadto dokonywano również objazdu dróg (w tym mostów) przez pracowników urzędu 4-5 razy w roku, co nie było dokumentowane w formie pisemnej.

(akta kontroli str. 432-434, 442, 528, 532)

Ww. książki i wykaz obiektów mostowych oraz dziennik objazdu dróg prowadzono w Urzędzie w formie papierowej.

(akta kontroli str. 30-113, 432-434, 443)

W latach 2020-2022 (26 maja) Urząd nie prowadził robót budowlanych, w wyniku których wybudowano nowe lub przebudowano albo rozbudowano istniejące obiekty.

(akta kontroli str. 543-577, 596-618)

Na wniosek Burmistrza⁹, dwóm z trzech mostów pozostających w jego zarządzie zostały nadane JNI przez GDDKiA. Numer taki nadał GDDKiA mostowi w ul. Partyzantów (35011783) i w Marcinkowie (35011784). Burmistrz nie wystąpił do GDDKiA z wnioskiem o nadanie JNI dla mostu w ul. Wielkowiejskiej, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W latach 2020-2022 (25 maja) Burmistrz nie składał wniosków o dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu żadnego z tych mostów.

(akta kontroli str. 27-29, 420, 447, 578-580)

Do 12 maja 2022 r. żadnemu z 53 przepustów zlokalizowanych w ciągach dróg gminnych pozostających w zarządzie Burmistrza nie został nadany numer ewidencyjny, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 443)

W latach 2020-2022 (do 19 maja) w Urzędzie nie sporządzano i nie przekazywano do GDDKiA informacji o sieci dróg publicznych (w tym o stanie obiektów mostowych), co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 443, 631-638)

Zadania w zakresie zarządzania drogami zostały przypisane Referatowi Budownictwa, Gospodarki Komunalnej i Realizacji Inwestycji Urzędu, w tym związane m.in. z zarządzaniem drogami gminnymi; prowadzeniem ewidencji dróg gminnych, mostów i przepustów; planowaniem i finansowaniem oraz nadzorem nad realizacją zadań dotyczących utrzymania, budowy i modernizacji dróg gminnych; nadzorem nad realizacją zadań związanych z utrzymaniem letnim i zimowym dróg; organizacją ruchu drogowego na drogach gminnych oraz prowadzeniem spraw dotyczących porządku i bezpieczeństwa na drogach¹⁰.

(akta kontroli str. 7-26)

W okresie objętym kontrolą zarządzaniem siecią dróg gminnych zajmowało się czterech pracowników Referatu Budownictwa, Gospodarki Komunalnej i Realizacji Inwestycji Urzędu, tj. inspektor ds. dróg – do 30 czerwca 2020 r.; inspektor ds. inwestycji – od 2 listopada 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.; inspektor ds. realizacji inwestycji – od 1 lipca 2020 r. do 31 października 2020 r. i od 4 stycznia 2022 r. do 31 marca 2022 r. – do czasu wyboru osób zajmujących się sprawami dotyczącymi

⁹ Z up. Burmistrza, kierownik referatu Urzędu.

¹⁰ Zgodnie z zarządzeniem nr 18/2012 Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy w Wąchocku, ze zm.

dróg gminnych, w związku z przejściem na emeryturę inspektora ds. dróg oraz zakończeniem umowy o pracę inspektora ds. inwestycji; podinspektor ds. dróg – od 1 kwietnia 2022 r. Poza zapisem o m.in. *zarządzaniu siecią dróg gminnych*, tylko w zakresie obowiązków podinspektora ds. dróg, wyszczególniono dodatkowo m.in. *prowadzenie ewidencji dróg gminnych, mostów i przepustów*. Dwie z ww. osób miały wykształcenie kierunkowe oraz stosowne uprawnienia budowlane¹¹. Jeden z pracowników referatu (tj. inspektor ds. dróg) jeszcze przed zatrudnieniem w Urzędzie zajmował się nadzorem nad robotami drogowymi. Szkolenie dotyczące zarządzania pasem drogowym ukończyło dwóch z ww. pracowników referatu, tj. inspektor ds. inwestycji i podinspektor ds. dróg. W całym okresie objętym kontrolą, nadzór nad tymi osobami sprawował kierownik tego referatu¹².

(akta kontroli str.7-26, 331, 584-595, 619-621)

W Urzędzie nie zostały ustalone procedury dotyczące, np. kontroli stanu technicznego obiektów inżynierskich, prowadzenia i aktualizowania wymaganej dokumentacji ewidencyjnej oraz ustalania rzeczowych i finansowych potrzeb remontowych.

(akta kontroli str. 406, 410)

W § 6¹³ Polityki rachunkowości dla Urzędu¹⁴ wprowadzony został m.in. obowiązek ewidencjonowania na koncie 011¹⁵ środków trwałych o wartości początkowej 3,5 tys. zł (od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r.) i 10 tys. zł (od 1 stycznia 2021 r.) oraz wyższej (tzw. podstawowe środki trwałe). Do 7 czerwca 2022 r. w ewidencji środków trwałych Urzędu ujęty był jeden (most w ul. Partyzantów o wartości początkowej w kwocie 114,9 tys. zł; umorzony w całości) z trzech mostów. W ww. ewidencji nie uwzględniono pozostałych dwóch mostów usytuowanych w ciągach dróg gminnych pozostających w zarządzie Burmistrza, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W trakcie kontroli, na podstawie protokołu z dnia 8 czerwca 2022 r., do ewidencji księgowej Urzędu wprowadzono most w Marcinkowie (o wartości początkowej w kwocie 144 tys. zł; umorzony w całości) i w ul. Wielkowiejskiej (o wartości początkowej w kwocie 30 tys. zł; umorzony w całości). Wszystkie trzy mosty zostały ujęte w ewidencji środków trwałych w grupie 2 – *Obiekty inżynierii lądowej i wodnej*, podgrupie 22 – *Infrastruktura transportu*, rodzaju 223 – *Mosty, wiadukty, estakady, tunele*, tj. zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT) stanowiącą załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)¹⁶. Przepust o świetle otworu większym niż 150 cm został ujęty w ewidencji księgowej Urzędu jako element drogi¹⁷.

(akta kontroli str. 312-318, 443, 448-450, 454-526, 626-629, 775, 782-797, 820)

Na 31 grudnia 2020 r. i 2021 r. Urząd zinwentaryzował most w ul. Partyzantów.

(akta kontroli str. 357, 360, 377, 381, 384, 401)

¹¹ Inspektor ds. dróg – wykształcenie wyższe w zakresie budownictwa w specjalności: drogi, ulice i lotniska oraz uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności drogowej; inspektor ds. inwestycji – wykształcenie wyższe w zakresie budownictwa w specjalności: konstrukcje budowlane i inżynierskie oraz uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej.

¹² Osoba z wykształceniem wyższym w zakresie budownictwa w specjalności konstrukcje budowlane i inżynierskie oraz z uprawnieniami budowlanymi do wykonywania samodzielnych funkcji kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno-budowlanej.

¹³ *Zasady ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz ich umorzenia w księgach rachunkowych*.

¹⁴ Stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 101/2018 Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta i Gminy Wąchocku zmieniony zarządzeniem nr 97/2020 Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock z dnia 31 grudnia 2020 r.

¹⁵ Środki trwałe.

¹⁶ Dz. U. poz. 1864.

¹⁷ W grupie 2 – Obiekty inżynierii lądowej i wodnej, podgrupie 22 – Infrastruktura transportu, rodzaju 220 – Autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Urząd nierzetelnie prowadził *Książki obiektów mostowych dla mostu, wiaduktu, estakady, kładki dla pieszych dla mostu w Marcinkowie*, w ul. Partyzantów i ul. Wielkowiejskiej, tj. m.in. na stronach tytułowych ww. książek: nie zamieszczono informacji o JNI¹⁸ oraz numerów dróg gminnych, w ciągach których zlokalizowano obiekty mostowe; w części I. *Osoba upoważniona do dokonywania wpisu* nie wskazano osoby upoważnionej do dokonywania wpisów (nie wypełniono danych dotyczącej imienia i nazwiska osoby uprawnionej do dokonywania wpisów, podpisu, okresu upoważnienia); w części II. *Parametry identyfikacyjne i techniczne obiektu* nie podano m.in.: informacji identyfikacyjnych: numeru drogi (L.p. 4), danych ogólnych: JNI (L.p. 27), roku budowy obiektu, podpór i przęseł (L.p. 36), szerokości całkowitej obiektu (L.p. 12)¹⁹; danych o dokumentacji projektowej: autora projektu, nr uprawnień (L.p. 40), przedmiotu opracowania (L.p. 41), daty zlecenia opracowania (L.p. 42), daty odbioru opracowania (L.p. 43); informacji o nośności: numeru normy obciążeń (L.p. 62), klasy obciążeń według normy (L.p. 63), nośności (L.p. 64), aktualnej nośności użytkowej (L.p. 65); informacji o przęsłach: rodzaju izolacji pomostu (L.p. 90); informacji o podporach przęseł: posadowieniu i materiale fundamentów (L.p. 101)²⁰. Ponadto ww. książki nie były dostosowane do wzoru określonego w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji (prowadzono je na wzorze nieobowiązującym od 10 maja 2005 r.). Z powyższego wynika również, że wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 16 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji książki te nie były aktualizowane na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału następnego roku kalendarzowego.

(akta kontroli str. 36-113)

Odnosząc się do nierzetelnego prowadzenia tych książek Burmistrz wyjaśnił: *W książkach obiektów mostowych w części II Parametry identyfikacyjne i techniczne obiektu nie podano większości danych z powodu braku dokumentacji na przedmiotowe obiekty. Informacje znajdujące się w książkach obiektów mostowych zostały wprowadzone na podstawie przeprowadzonych okresowych przeglądów obiektów. Nadane jednolite numery inwentarzowe, nie zostały wpisane do książek (...) przez przeoczenie pracownika ds. dróg, które wynikało z dużej ilości prowadzonych bieżących spraw. Przeoczono również w części I zapis dotyczący wskazania osoby upoważnionej do dokonania wpisu w książkach obiektów mostowych. (...).*

(akta kontroli str. 407-408, 411-412)

Odnosząc się do niezgodności prowadzonych w Urzędzie książek obiektów mostowych ze wzorem określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji, Burmistrz wyjaśnił, że Urząd zakupił książki w 2001 r. i w związku z tym były one prowadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg oraz obiektów mostowych²¹. Dodał, że Urząd zakupił nowe książki, wydane na podstawie obowiązujących przepisów.

(akta kontroli str. 528, 532)

¹⁸ Dotyczy mosty w Marcinkowie i ul. Partyzantów.

¹⁹ Dotyczy wyłącznie Książki obiektu mostowego dla mostu w ul. Partyzantów.

²⁰ Dotyczy wyłącznie Książki obiektu mostowego dla mostu w Marcinkowie.

²¹ Dz. U. Nr 32, poz. 393, ze zm. – akt uchylony z dniem 10 grudnia 2004 r.

2. Urząd nierzetelnie prowadził *Wykaz obiektów mostowych*, zawierający pod poz. nr 1 – most w Marcinkowie, pod poz. nr 2 – most w ul. Wielkowiejskiej oraz pod poz. nr 3 – most w ul. Partyzantów. Nie wypełniono w nim kolumn dotyczących m.in. numerów dróg gminnych w ciągach, których zlokalizowano mosty (kolumna 2), JNI²² (kolumna 4), roku budowy (kolumna 17), normatywów, według których zaprojektowano obiekty (kolumna 26 i 27), aktualnej nośności użytkowej (kolumna 30), oceny stanu technicznego obiektów mostowych (kolumna 31). Z powyższego wynika również, że wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 16 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji wykaz ten nie był aktualizowany na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału następnego roku kalendarzowego.

(akta kontroli str. 30-35)

Burmistrz wyjaśnił: *W wykazie obiektów mostowych nie wypełniono w tabeli niektórych rubryk tabeli ze względu na brak dokumentacji technicznej obiektów. Informacje znajdujące się w wykazie zostały wprowadzone na podstawie przeprowadzonych okresowych przeglądów obiektów, zleconych przez gminę. (...). Głównym powodem niekompletności i niezaktualizowania tego dokumentu wg wyjaśnień pracownika było przeoczenie wynikające z ilości prowadzonych bieżących spraw. Ważnym aspektem, który spowodował brak bądź niekompletność kontrolowanych dokumentów jest duża rotacja pracowników na stanowisku odpowiedzialnym w szerokim zakresie za drogi, liczna absencja chorobowa oraz konieczność wymiennej, zdalnej pracy pracowników w okresie pandemii. (...).*

(akta kontroli str. 407, 411)

3. W latach 2020-2022 (do 3 kwietnia) w Urzędzie nie prowadzono dziennika objazdu dróg, w którym zamieszczano by m.in. informacje o przeprowadzaniu okresowych kontroli stanu drogowych obiektów inżynierskich, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikacji cech i wskazaniu usterek, które wymagają prac konserwacyjnych lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Zgodnie z § 11 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji dziennik objazdu dróg prowadzi właściwy zarządca drogi oddzielnie dla każdej kategorii drogi.

(akta kontroli str. 432-434, 442)

Burmistrz wyjaśnił, że dziennik objazdu dróg nie był prowadzony ze względu na przeoczenie pracownika ds. dróg oraz dużą rotację pracowników na tym stanowisku.

(akta kontroli str. 528, 532)

4. Burmistrz nie wystąpił do GDDKiA z wnioskiem o nadanie JNI mostowi w ul. Wielkowiejskiej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 ustawy o drogach JNI obiektom mostowym i tunelom nadaje, na podstawie zgłoszeń zarządców dróg, GDDKiA oraz § 6 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji GDDKiA na podstawie zgłoszenia właściwego zarządcy drogi nadaje JNI obiektom mostowym użytkowanim przed dniem wejścia w życie rozporządzenia – w trakcie zakładania ewidencji.

(akta kontroli str. 27-29, 420)

Burmistrz wyjaśnił, że nie zna powodu nienadania numeru temu mostowi.

(akta kontroli str. 406, 410-411)

²² Dotyczy mostu w Marcinkowie i w ul. Partyzantów.

5. Do 12 maja 2022 r. żadnemu z 53 przepustów²³ wbrew § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji, Burmistrz nie nadał numeru ewidencyjnego. Zgodnie z tym przepisem, zarządca drogi ustala numer ewidencyjny dla przepustów.

(akta kontroli str. 423-427, 443)

Burmistrz wyjaśnił, że nienadanie numerów ewidencyjnych przepustom wynikało z przeoczenia pracownika ds. dróg.

(akta kontroli str. 406-407, 411)

W związku z nadaniem – zarządzeniem nr 56/2022 Burmistrza z dnia 13 maja 2022 r. – numerów ewidencyjnych przepustom w ciągach dróg gminnych pozostających w zarządzie Burmistrza, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

6. W latach objętych kontrolą Burmistrz nie sporządzał i nie przekazywał do GDDKiA rocznych formularzy danych o sieci dróg publicznych (w tym o stanie obiektów mostowych), pomimo iż zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzenia informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach²⁴, informacje należy przysyłać raz w roku w terminie do końca pierwszego kwartału, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

(akta kontroli str. 443)

Burmistrz wyjaśnił: *Brak sporządzenia i przekazania informacji o sieci dróg publicznych do GDDKiA w latach 2020-2022 wg wyjaśnień odpowiedzialnego za powstałe nieprawidłowości pracownika było przeoczenie wynikające z ilości prowadzonych bieżących spraw. (...).*

(akta kontroli str. 407, 411)

W związku ze sporządzeniem i przekazaniem – w trakcie kontroli NIK – do GDDKiA formularzy danych o sieci dróg publicznych (w tym o stanie obiektów mostowych)²⁵, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

7. Do 7 czerwca 2022 r. w ewidencji księgowej Urzędu nie ujęto dwóch²⁶ z trzech mostów pozostających w zarządzie Burmistrza, co stanowiło naruszenie art. 4 ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1, art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości stanowi, że konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla środków trwałych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych. Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Z art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy m.in. wynika obowiązek rzetelnego prowadzenia ksiąg

²³ W Wąchocku – po jednym w ul. Górnej, ul. Hutniczej, ul. Leśnej, ul. Smugowej, ul. Szerokiej, ul. Tychowskiej; po dwa w ul. Tysiąclecia, ul. Dolnej i ul. Szydłowieckiej, ul. Torowej; po trzy w ul. Nadrzecznej i ul. Partyzantów; w Parszowie – po jednym w ul. Cmentarnej, ul. Dolnej, ul. Grabowej, ul. Młyńskiej, ul. Rzecznej oraz sześć w ul. Szkolnej; w Wielkiej Wsi – jeden w drodze Wielka Wieś – Osiedle, po dwa w drodze od drogi Starachowice – Skarżysko-Kamienna do wsi Węglów, Wymysłów – Rataje, Wielka Wieś – Ciecierówka oraz cztery w drodze Wymysłów przez Wieś (Betlejem); w Ratajach – po jednym w drodze Wymysłów – Rataje i w drodze Rataje w kierunku ul. Powstańców; w Marcinkowie – jeden w drodze Marcinków Górny – Marcinków Dolny oraz osiem w drodze Marcinków Górny.

²⁴ Dz. U. Nr 67 poz. 583.

²⁵ Stan na 31 grudnia 2021 r.

²⁶ Most w Marcinkowie oraz w ul. Wielkowiejskiej.

rachunkowych, tj. w taki sposób, aby dokonane w nich zapisy odzwierciedlały stan rzeczywisty.

(akta kontroli str. 312-318, 332-333)

Burmistrz i Skarbnik Gminy wyjaśnili, że powodem nieujęcia dwóch mostów w ewidencji był brak dokumentacji ich budowy.

(akta kontroli str. 332-333, 406, 410)

Zdaniem NIK, brak dokumentacji budowy tych mostów nie był wystarczającym powodem do niewpisania ich do ewidencji księgowej Urzędu. Skoro ustalenie wartości tych obiektów nie było możliwe z przyczyn obiektywnych, Urząd mógł np. podjąć działania zmierzające do odtworzenia stosownej dokumentacji bądź samodzielnie lub przez biegłego rzeczoznawcę wycenić te objekty, a następnie ująć je w ewidencji środków trwałych.

W związku z przyjęciem (pod datą 8 czerwca 2022 r.) do ewidencji księgowej Urzędu dwóch ww. mostów, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

8. Urząd nie sporządził wykazu przepustów ujmującego przepust o świetle otworu większym niż 150 cm, tj. przepust, o wymiarze 100x300 cm, w km 0+096 ul. Nadrzecznej w Wąchocku. Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji wykaz przepustów prowadzi się dla wszystkich przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm.

(akta kontroli str. 775, 782)

Burmistrz wyjaśnił: (...). *Przepust (...) o wymiarze 1000 x 3000 mm nie był wpisany do odrębnego rejestru obiektów, ze względu na błędną interpretację – zasugerowano się światłem pionowym przepustu. W/w obiekt zostanie ujęty w odrębnym rejestrze obiektów.*

(akta kontroli str. 775, 782)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Do 7 czerwca 2022 r. w ewidencji księgowej Urzędu nie ujęto dwóch z trzech mostów pozostających w zarządzie Burmistrza. W Urzędzie nie został sporządzony wykaz przepustów, a do 3 kwietnia 2022 r. nie prowadzono również dziennika objazdu dróg. Nierzetelnie prowadzono wykaz i książki obiektów mostowych. Dodatkowo prowadzone książki obiektów mostowych nie odpowiadały wzorowi określonego rozporządzeniem w sprawie numeracji i ewidencji. Do 12 maja 2022 r. żaden z przepustów nie miał nadanego numeru ewidencyjnego. Ponadto Burmistrz nie wystąpił do GDDKiA z wnioskiem o nadanie JNI jednemu z mostów. W latach 2020-2021 nie przekazywał mu również rocznych formularzy danych o sieci dróg publicznych.

OBSZAR

2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę drogowych obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

Burmistrz jako zarządca dróg gminnych, nie opracował obejmujących okres objęty kontrolą projektów planu rozwoju sieci drogowej oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, wymaganych art. 20 pkt 1 i 2 ustawy o drogach.

(akta kontroli str. 121)

W latach 2020-2022 (30 czerwca) na drogowe obiekty inżynierskie Urząd wydatkował 5,6 tys. zł w 2020 r. (na remonty i odmulenie przepustów) i 37,1 tys. zł w 2022 r. (z tego: 19,4 tys. na remont barier na moście w ul. Partyzantów, 8,8 tys. zł na zakup barier energochłonnych wraz z zestawem montażowym na most w Marcinkowie, 3 tys. zł na wykonanie oraz zmianę²⁷ projektów stałej organizacji ruchu w ulicach w ciągach, których były mosty oraz 5,9 tys. zł na wykonanie okresowej kontroli mostów). W 2021 r. nie wydatkowano środków na drogowe obiekty inżynierskie. W okresie objętym kontrolą Urząd nie miał wyodrębnionego planu na wydatki związane z mostami i przepustami. Wydatki planowano w klasyfikacji w dziale 600 – *Transport i łączność*, rozdziale 60016 – *Drogi publiczne gminne*, paragrafach: 421 – *Zakup materiałów i wyposażenia*, 427 – *Zakup usług remontowych* i 430 – *Zakup usług pozostałych*.

(akta kontroli str. 816, 819)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz nie opracował planu rozwoju sieci drogowej obejmującego okres objęty kontrolą, co stanowiło naruszenie art. 20 pkt 1 ustawy o drogach, zgodnie z którym do zarządcy drogi należy opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli str. 121)

Burmistrz wyjaśnił: *W latach 2020-2022 nie obowiązywały i nie zostały opracowane Plany rozwoju sieci drogowej ze względu na fakt wybudowania w latach poprzednich większości dróg na terenie gminy oraz mocno ograniczonych środków finansowych. Planowane inwestycje w zakresie dróg zostały umieszczane każdorazowo w projektach budżetu zatwierdzanych następnie uchwałami budżetowymi (załączniki do uchwały budżetowej – zadania wieloletnie oraz jednoroczne). Ewentualne, pozostałe jednostkowe drogi o znikomych długościach, w większości wewnętrzne są trudne w realizacji ze względu na długotrwały okres pozyskiwania nieruchomości (nieuregulowane stany prawne, brak zgód) spowodowane wąskimi działkami drogowymi gminnymi oraz niejednokrotnie zajędzonym przebiegiem dróg po działkach prywatnych.*

(akta kontroli str. 405, 409)

Zdaniem NIK, plan rozwoju sieci drogowej jest niezbędny przy określaniu kierunków rozwoju i utrzymania sieci drogowej. Jest też dokumentem programowym przy określaniu kierunków rozwoju utrzymania sieci drogowej. Należy zauważyć, że jednym z ustawowych zadań zarządcy jest sporządzanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 20 pkt 1 ustawy o drogach). W art. 35 ust. 1 tej ustawy ustawodawca poszerzył ten obowiązek o okresowe weryfikowanie planów rozwoju sieci. Za wypełnienie tego obowiązku nie można traktować opracowywanych przez Burmistrza projektów budżetu na kolejne lata.

2. Burmistrz, wbrew art. 20 pkt 2 ustawy o drogach, nie opracował obejmującego okres objęty kontrolą planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich. W przepisie tym wskazano, że do zarządcy drogi należy opracowywanie projektów planów

²⁷ Dotyczy ul. Wielkowiejskiej w Wąchocku.

finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

(akta kontroli str. 121)

Burmistrz wyjaśnił: *W latach 2020-2022 nie obowiązywały i nie zostały opracowane Plany finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, gdyż środki na remonty oraz bieżące utrzymanie dróg są planowane kosztowo w projektach budżetu oraz zatwierdzane uchwałami budżetowymi. Zakres większych robót wynika z corocznego objazdu (przeгляdu) dróg wykonywanego po okresie zimowym, zaś remonty cząstkowe nawierzchni i obiektów w pasach drogowych są wykonywane na bieżąco, niejednokrotnie przez pracowników interwencyjnych, w ramach uchwalonych środków.*

(akta kontroli str. 405, 409)

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Opracowywanie przez Burmistrza projektów budżetu na kolejne lata nie może być uznane za realizację wynikającego z art. 20 pkt 2 ustawy o drogach obowiązku opracowania projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich. Choć dotyczyły one finansowania wskazanych zadań, to nie zabezpieczyły wieloletniego racjonalnego gospodarowania drogami. Realizacja wynikających z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁸ zadań związanych z pracami nad przygotowaniem budżetu gminy, nie zwalnia zarządcy dróg publicznych z nałożonego na niego obowiązku określonego w art. 20 pkt 2 ustawy o drogach.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie. Powyższe wynika z tego, że Burmistrz nie opracował obejmujących okres objęty kontrolą projektów planu rozwoju sieci drogowej oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

OBSZAR

3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

W dniu 19 kwietnia 2022 r. przeprowadzono okresową kontrolę pięcioletnią, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego, wszystkich mostów zarządzanych przez Burmistrza. Poprzednia taka kontrola została przeprowadzona w 2017 r. (10 marca – most w ul. Partyzantów i ul. Wielkowiejskiej oraz 14 kwietnia – most w Marcinkowie). W latach 2020-2021 nie prowadzono okresowych, co najmniej raz w roku, kontroli tych mostów, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa budowlanego, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 122-186, 191-311)

Zgodnie z art. 62 ust. 4 Prawa budowlanego okresowa kontrola pięcioletnia mostów została przeprowadzona w 2022 r. przez uprawnioną osobę, tj. z uprawnieniami budowlanymi do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności mostowej. Stosownie do art. 62a ust. 1 Prawa budowlanego z tej kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządziła protokoły²⁹, które pracownik Urzędu odebrał w dniu 20 kwietnia 2022 r. Zawierały one elementy wymagane art. 62a ust. 2 pkt 1-7 Prawa budowlanego, tj. datę przeprowadzenia kontroli; imię i nazwisko, a także numer

²⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

²⁹ Art. 62a dodany przez art. 1 pkt 50 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. (Dz. U. poz. 471, ze zm.) zmieniający Prawo budowlane z dniem 19 września 2020 r.

uprawnień budowlanych wraz ze specjalnością, w której zostały wydane, osoby przeprowadzającej kontrolę oraz jej podpis; nazwę zarządcy użytkowanego obiektu budowlanego; określenie kontrolowanego obiektu budowlanego umożliwiające jego identyfikację; zakres kontroli; ustalenia dokonane w zakresie kontroli, w tym wskazanie nieprawidłowości, jeżeli zostały stwierdzone. Nie zawierały one zakresu niewykonanych zaleceń określonych w protokołach z poprzednich kontroli, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W trakcie kontroli NIK, osoba przeprowadzająca kontrolę przedłożyła, w formie załącznika do ww. protokołów, informację dotyczącą wykonania zaleceń z poprzedniego przeglądu. Z informacji tych wynika, że w przypadku: mostów w ul. Partyzantów i ul. Wielkowiejskiej – nie wykonano wnioskowanych zaleceń oraz robót wymienionych w wykazie potrzeb do planu bieżącego utrzymania i remontów; mostu w Marcinkowie – wykonano wymianę nawierzchni jezdni na dojazdach do obiektu, ale nie wykonano pozostałej części wnioskowanych zaleceń oraz robót wymienionych w wykazie potrzeb do planu bieżącego utrzymania i remontów. Do ww. protokołów zostały dołączone dokumenty wymagane art. 62a ust. 4 Prawa budowlanego, tj. kopia decyzji o wpisie do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia budowlane, wpis na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego, potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez tę izbę, z określonym w nim terminem ważności (od 1 maja 2021 r. do 30 kwietnia 2022 r.) oraz decyzja o nadaniu uprawnień budowlanych do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności mostowej.

(akta kontroli str. 123-189, 193, 208, 217, 234, 235, 239, 274, 303, 311, 537-542)

Porównanie stanu technicznego mostów pozostających w zarządzie Burmistrza, przeprowadzone w oparciu o protokoły z okresowej kontroli pięcioletniej przeprowadzonej w okresie objętym kontrolą, tj. w 2022 r. i z poprzedniej przeprowadzonej w 2017 r. oraz protokoły z okresowej kontroli rocznej przeprowadzonej w 2018 r. wykazało, że ocena całego: mostu w Marcinkowie – uległa pogorszeniu z 2,92³⁰ w 2017 r. do 2 w 2022 r. (2,29 w 2018 r.); mostu w ul. Partyzantów – uległa pogorszeniu z 2,71³¹ w 2017 r. do 2 w 2022 r. (2,57 w 2018 r.); mostu w ul. Wielkowiejskiej – nie uległa zmianie (obiekt oceniono na 2).

(akta kontroli str. 126-128, 148-150, 171-173, 192-193, 207-208, 216-217, 238-239, 273-274, 302-303, 707-709)

Urząd dysponował protokołami pomiarowymi z przeprowadzonych w dniach 10 marca i 10 kwietnia 2017 r. badań sklerometrycznych³² niektórych elementów odpowiednio mostu w ul. Partyzantów i w Marcinkowie. Z protokołów tych wynika, że jakość betonu: płyty pomostu i belki pierwszego z tych mostów była odpowiednio niedostateczna i dostateczna; płyty (gzymsu) i belki drugiego z tych mostów była odpowiednio niedostateczna i dobra.

(akta kontroli str. 253-256, 284-286)

W żadnym z protokołów z okresowych kontroli mostów pozostających w zarządzie Burmistrza przeprowadzonych w latach 2017-2018 i w 2022 r. osoba przeprowadzająca przegląd nie wskazała na: uszkodzenia mostów zagrażające

³⁰ W protokole cały obiekt oceniono na 3, mimo że najmniejsza z nw. wartości, średnia arytmetyczna oceny wszystkich elementów ocenianych w czasie przeglądu, wyniosła 2,92. Zgodnie z objaśnieniem do wypełniania załącznika nr 4 (Wzory książek obiektów mostowych i tuneli) do rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji oraz zarządzeniem nr 14 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 7 lipca 2005 r. wprowadzającym do stosowania „Instrukcję przeprowadzania przeglądów drogowych obiektów inżynierskich” w przypadku obiektów mostowych przez „ocenę całego obiektu” należy rozumieć ocenę stanu technicznego, która jest najmniejszą z: średniej arytmetycznej oceny wszystkich elementów ocenianych w czasie przeglądu, oceny konstrukcji pomostu, z oceny konstrukcji dźwigarów głównych, średniej arytmetycznej oceny przyczółków i filarów (w przypadku obiektu jednoprzęsłowego będzie to najniższa ocena przyczółków).

³¹ W protokole cały obiekt oceniono na 3, mimo że najmniejsza z nw. wartości średnia arytmetyczna oceny wszystkich elementów ocenianych w czasie przeglądu wyniosła 2,71.

³² Badanie wytrzymałości i jednorodności betonu.

katastrofą budowlaną, potrzebę wykonania ekspertyzy elementów mostów oraz ich zamknięcie dla ruchu.

(akta kontroli str. 126-128, 148-150, 171-173, 192-193, 207-208, 216-217, 238-239, 273-274, 302-303)

Na ograniczenia w zakresie bezpieczeństwa ruchu na mostach wskazano w protokołach z okresowych kontroli pięcioletnich przeprowadzonych w 2017 r. i 2022 r. (za wyjątkiem kontroli mostu w ul. Wielkowiejskiej w 2022 r.)³³. Parametr dotyczący bezpieczeństwa ruchu publicznego został w nich oceniony:

- w przypadku mostu w Marcinkowie jako: awaryjny w 2017 r. (wśród uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu wskazano m.in. awaryjny stan urządzeń dylatacyjnych oraz niepokojący stan nawierzchni jezdni, dojazdów w obrębie skrzydeł i parametrów przekroju ruchowego) i niedostateczny w 2022 r. (wśród uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu wskazano m.in. uszkodzenia nawierzchni jezdni i chodników, barier ochronnych i urządzeń dylatacyjnych);
- w przypadku mostu w ul. Partyzantów jako: niedostateczny – w 2017 r. i 2022 r. (wśród uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu wskazano m.in. w 2017 r. – niedostateczny stan barier (miejscowe uszkodzenia) i urządzeń dylatacyjnych; w 2022 r. – uszkodzenia dojazdów w obrębie skrzydeł, dylatacji mostu oraz uszkodzenia i deformacje barier);
- w przypadku mostu w ul. Wielkowiejskiej jako: niepokojący w 2017 r. (wśród uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu wskazano m.in. niepokojący stan parametrów przekroju ruchowego). W protokole z okresowej kontroli pięcioletniej przeprowadzonej w 2022 r. stan bezpieczeństwa ruchu publicznego oceniono na poziomie odpowiednim. Wśród uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu publicznego wskazano m.in. zanieczyszczenia nawierzchni jezdni i chodników.

(akta kontroli str. 127, 149, 172, 192, 207, 216, 238, 273, 302)

W latach 2020-2022 (do 30 czerwca) przepust o świetle otworu większym niż 150 cm oraz drogi, w którym znajdowały się przepusty (stanowiące elementy tych dróg) o świetle otworu mniejszym niż 150 cm nie poddawano okresowym rocznym i pięcioletnim kontrolom, o których mowa w odpowiednio art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 Prawa budowlanego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 776, 783, 812-813)

W latach objętych kontrolą Urząd nie był kontrolowany w zakresie stanu technicznego obiektów mostowych i przepustów zlokalizowanych w ciągach dróg pozostających w zarządzie Burmistrza.

(akta kontroli str. 319-321, 406, 410)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2020-2021 żaden z mostów znajdujących się w zarządzie Burmistrza nie został poddany kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa budowlanego, tj. okresowej, co najmniej raz w roku kontroli, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budowli narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu. Poprzednia taka kontrola została przeprowadzona na tych mostach w dniu 20 października 2018 r.

(akta kontroli str. 122)

³³ Parametr oceniany podczas przeglądów rozszerzonych.

Burmistrz wyjaśnił: *Ze względu na szeroki zakres obowiązków, dużą rotację pracowników na stanowisku odpowiedzialnym za drogownictwo, liczną absencję chorobową oraz koniecznością zdalnej pracy pracowników w okresie pandemii przeoczono w latach 2020-2021 roczną kontrolę okresową trzech obiektów mostowych. (...).*

(akta kontroli str. 405, 409-410)

W związku z przeprowadzeniem w 2022 r. okresowej kontroli mostów, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

2. Odebrane w dniu 20 kwietnia 2022 r. przez pracownika Urzędu protokoły Nr 1/2022, Nr 2/2022, Nr 3/2022 z przeprowadzonej 19 kwietnia 2022 r. okresowej kontroli pięcioletniej mostu odpowiednio w ul. Partyzantów, w Marcinkowie i w ul. Wielkowiejskiej nie zawierały, wymaganego art. 62a ust. 2 pkt 9 Prawa budowlanego, zakresu niewykonanych zaleceń określonych w protokołach z poprzednich kontroli, tj. z okresowej kontroli rocznej ww. mostów przeprowadzonej 20 października 2018 r. Ponadto protokoły nr 1/2022 i 2/2022 nie zawierały numeru ewidencyjnego (JNI), a w protokole nr 3/2022 zawyżono (na 3) ocenę stanu technicznego całego obiektu, mimo że najniższa m.in. ocena konstrukcji pomostu i dźwigarów głównych została określona w tym protokole na 2.

W protokołach z tych kontroli wskazano, że okresową kontrolę – w odniesieniu m.in. do skali i kryteriów – wykonano zgodnie z m.in. rozporządzeniem w sprawie numeracji i ewidencji oraz zarządzeniem nr 14 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 7 lipca 2005 r. wprowadzającym do stosowania „Instrukcję przeprowadzania przeglądów drogowych obiektów inżynierskich”³⁴. Zgodnie z objaśnieniem do wypełniania załącznika nr 4³⁵ do rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji oraz ww. zarządzeniem w przypadku obiektów mostowych przez „ocenę całego obiektu” należy rozumieć ocenę stanu technicznego, która jest najmniejszą z średniej arytmetycznej oceny wszystkich elementów ocenianych w czasie przeglądu, oceny konstrukcji pomostu, z oceny konstrukcji dźwigarów głównych, średniej arytmetycznej oceny przyczółków i filarów (w przypadku obiektu jednoprzęsłowego będzie to najniższa ocena przyczółków). Dodatkowo, w protokołach z tego przeglądu nie zostały poddane ocenie, zidentyfikowane w trakcie przeprowadzonych w dniu 8 czerwca 2022 r. oględzin, elementy tj. m.in. konstrukcje oporowe, skrzydełka oraz urządzenia obce (dotyczy wszystkich mostów).

(akta kontroli str. 123-236, 710-768)

Burmistrz wyjaśnił, że powodem braku ww. informacji było przeoczenie.

(akta kontroli str. 405-406, 410, 622-624)

W toku kontroli ww. protokoły zostały uzupełnione o informacje o wykonanych zaleceniach z poprzedniego przeglądu, brakujące nr JNI oraz skorygowano jedną z ocen stanu technicznego mostu.

W kwestii braku ocen niektórych elementów mostów w ww. protokołach Burmistrz wyjaśnił: *Protokoły z przeglądów zostały odebrane, ponieważ zostały wykonane przez osobę z odpowiednimi uprawnieniami, która ponosi również odpowiedzialność za wydawane opinie, ponadto w ostatecznej konkluzji stwierdzono, że obiekty mogą być używane.*

(akta kontroli str. 776, 783)

³⁴ Zarządzenie to było jednym z dokumentów stanowiących podstawę do oceny stanu technicznego mostów.

³⁵ Wzory książek obiektów mostowych i tuneli.

Zdaniem NIK, mimo że protokoły z okresowych kontroli sporządzane są przez osoby do tego uprawnione to okoliczność ta nie zwalnia pracowników Urzędu dokonujących odbioru tych protokołów z dochowania należytej weryfikacji rzetelności ich wykonania.

3. W latach 2020-2021 przepust w km 0+096 ul. Nadrzecznej w Wąchocku o świetle otworu większym niż 150 cm oraz drogi, w którym znajdowały się przepusty o świetle otworu mniejszym niż 150 cm (stanowiące elementy tych dróg) nie poddano rocznej i pięcioletniej okresowej kontroli, o której mowa w odpowiednio art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 Prawa budowlanego, polegającej na odpowiednio sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu oraz na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

(akta kontroli str. 776, 783, 812-813)

Burmistrz wyjaśnił, że omyłkowo przepust o świetle otworu większym niż 150 cm nie poddawano ww. kontrolom. Nadmienił, że *będzie poddany okresowej kontroli rocznej w 2022 r.* Ponadto wyjaśnił, że (...) *drogi gminne, w których znajdowały się przepusty o świetle otworu mniejszym niż 150 cm (stanowiące elementy tych dróg) nie były poddawane rocznej i pięcioletniej okresowej kontroli ze względu na przeoczenie pracowników wynikające z dużej rotacji na stanowisku drogowca. Pracownicy Urzędu (...) dokonywali objazdów dróg dokonując oceny stanu technicznego dróg i obiektów inżynierskich, na podstawie których planowane były prace remontowe. Powyższe objazdy nie były ewidencjonowane.*

(akta kontroli str. 777, 783, 814-815)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

W latach 2020-2021 żaden z mostów znajdujących się w zarządzie Burmistrza nie został poddany okresowej kontroli rocznej, wymaganej przepisami Prawa budowlanego. W tym okresie roczną i pięcioletnią kontrolą przewidzianą tą ustawą nie objęto również przepustu o świetle otworu większym niż 150 cm oraz dróg, w którym znajdowały się przepusty o mniejszym świetle otworu. Odebrane przez Urząd protokoły z okresowej kontroli pięcioletniej przeprowadzonej w 2022 r. m.in. nie zawierały wszystkich elementów.

OBSZAR

4. Utrzymanie w należytym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

Na 30 czerwca 2022 r. Burmistrz zarządził trzema mostami znajdującymi się w stanie niedostatecznym. Burmistrz wskazał, że na ten dzień wszystkie trzy mosty zlokalizowane w ciągach dróg gminnych były obiektami nienormatywnymi (wszystkie – ze względu na nośność, a jeden³⁶ dodatkowo ze względu na szerokość jezdni). Podkreślił, że Urząd nie dysponuje dokumentacją budowlaną tych obiektów, a mosty uznano za nienormatywne w oparciu o własny osąd.

(akta kontroli str. 430-431, 818)

³⁶ Most w ul. Partyzantów.

W wyniku oględzin mostów zarządzanych przez Burmistrza przeprowadzonych w dniu 8 czerwca 2022 r., z udziałem specjalisty posiadającego uprawnienia budowlane do przeprowadzania kontroli stanu technicznego mostów, stwierdzono, że:

- żaden z mostów nie miał uszkodzeń zagrażających katastrofą budowlaną.
- wykonane zostały niektóre zalecenia z ostatniego ich przeglądu przeprowadzonego w 2022 r. dotyczące m.in. ograniczeń nośności i oznakowania mostów; naprawy uszkodzonych i zdeformowanych barier (most w ul. Partyzantów) oraz usunięcia zanieczyszczeń i wegetującej roślinności.
- elementami wbudowanymi w mosty były urządzenia obce w postaci: sieci gazowej i wodociągowej (dotyczy mostu w ul. Wielkowiejskiej oraz w Marcinkowie) oraz rurociągu prawdopodobnie z kablami energetycznymi lub teleinformatycznymi (dotyczy mostu w ul. Partyzantów). W dokumentacji ewidencyjnej tych obiektów mostowych nie było informacji o uzgodnieniach i warunkach udzielenia zgody na przebieg tych instalacji w obrębie mostu. Ma to szczególne znaczenie w przypadku bezpieczeństwa usytuowania i eksploatacji gazociągu wbudowanego w most w ul. Wielkowiejskiej, ograniczającego jego światło. Zgodnie z § 309 ust. 2 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Wodnej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie³⁷ w wyjątkowych przypadkach, gdy nie ma możliwości umieszczenia urządzeń obcych na specjalnie w tym celu wykonanych konstrukcjach, nie związanych z konstrukcją obiektu inżynierskiego, dopuszcza się przeprowadzenie tych urządzeń przez obiekty mostowe, z wyjątkiem tymczasowych obiektów mostowych, pod warunkiem uzyskania zgody zarządzającego obiektem i spełnienia wymagań określonych w § 310 tego rozporządzenia. Odnosząc się do wyrażenia zgody na przeprowadzenie tych urządzeń przez te obiekty mostowe Burmistrz wyjaśnił: *Urządzenia obce wbudowane były w obiekty mostowe na podstawie stosownych ustaw, np. ustawy o drogach publicznych. Ze względu na duży upływ czasu 20-25 lat udokumentowanie procesu uzgodnień przy instalacji w/w urządzeń na obiektach mostowych będzie niemożliwe.*
- na moście w ul. Partyzantów nieprawidłowo zakończono barierę sprężystą od strony północnej (górną wodę), a na moście w Marcinkowie brakowało połączenia balustrady i barier energochłonnych po stronie północnej mostu, połączenia fragmentów balustrad od górnej wody od strony południowej, zagrażające bezpieczeństwu ruchu drogowego. W związku z tym, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, o stwierdzonym zagrożeniu kontroler poinformował Burmistrza. W dniu 20 czerwca 2022 r. Burmistrz poinformował, że zakończenie bariery na moście w ul. Partyzantów zostało zamontowane oraz, że Urząd jest w trakcie zamawiania brakujących elementów na moście w Marcinkowie. Nadmieniał, że na moście w Marcinkowie część barier zostanie wymieniona na bariery energochłonne celem zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pieszych i pojazdów.
- stan techniczny mostów był niedostateczny³⁸. Na taką ocenę miały wpływ m.in. w przypadku: mostu w Marcinkowie – ubytki, spękania nawierzchni bitumicznej na kapie chodnika i jezdni; korozja balustrad; spękania podłużne i poprzeczne, ubytki i deformacje nawierzchni bitumicznej; pęknięcie uciąglenia nawierzchnią bitumiczną nad przerwami dylatacyjnymi; korozja biologiczna betonu beleczki podporęczowej wraz z ubytkami betonu oraz korozją zbrojenia; korozja biologiczna materiału filaru spowodowana wyciekami wody z nieszczelnego

³⁷ Dz. U. Nr 63, poz. 735, ze zm.

³⁸ Specjalista ocenił stan techniczny mostów jako niedostateczny – most w ul. Wielkowiejskiej oceniono na 2, most w ul. Partyzantów – 2,60, a most w Marcinkowie – 2,38.

przekrycia dylatacyjnego; podmywanie skarpy, ubytki gruntu; ograniczone przemieszczanie się pomostu z powodu blokady przerwy pomiędzy przęsłem a ścianką zapleczną, wyciek bitumu ze zniszczonej przekładki z papy; ślady korozji strzemion w belkach sprężonych spowodowane niedostateczną grubością otuliny; mostu w ul. Partyzantów – ubytki, spękania nawierzchni z asfaltu twarolanego; deformacje nawierzchni bitumicznej; pęknięcia uciąglenia nawierzchnią bitumiczną nad przerwami dylatacyjnymi; zanieczyszczenia beleczki podporęczowej wraz z ubytkami nawierzchni bitumicznej; pęknięcia uciąglenia nawierzchnią bitumiczną nad przerwami dylatacyjnymi; podmywanie skarpy, ubytki gruntu w obrębie skrzydełek; ubytki gruntu w obrębie przyczółków; ślady migracji wody poprzez nawierzchnię bitumiczną i betonową płyty pomostu; mostu w ul. Wielkowiejskiej – korozja zbrojenia, ubytki betonu na płycie wspornika podchodnikowego; uszkodzenia zabezpieczeń antykorozyjnych i izolacji na rurze wodociągowej; wegetacje roślin, ślady korozji biologicznej betonu (porosty, mchy); ograniczenie światła mostu w obrębie jednego z przesęł; podmywanie skarpy, ubytki gruntu; zanieczyszczenia koryta rzeki i przestrzeni podmostowej; uszkodzenia zabezpieczeń antykorozyjnych na balustradach wraz ze śladami korozji powierzchniowej.

(akta kontroli str. 710-774, 776-777, 783)

Na dzień 10 maja 2022 r. potrzeby remontowe określone w protokołach z okresowej kontroli pięcioletniej przeprowadzonej w dniu 19 kwietnia 2022 r. nie zostały wyodrębnione w formie odrębnej pozycji w budżecie gminy Wąchock na 2022 r. i lata następne. Burmistrz wyjaśnił: *W budżecie na rok 2022 oraz lata następne nie zaplanowano odrębnie wydatków na obiekty mostowe natomiast jest ogólna pozycja dotycząca remontu dróg w zakresie, której są uwzględniane wydatki na remont obiektów mostowych oraz urządzenia w pasie drogowym. Budżet na rok 2022 został uchwalony w grudniu 2021 r. Przeglądy z okresowej kontroli pięcioletniej zostały wykonane 19 kwietnia 2022 r. Po oszacowaniu kosztów remontu obiektów mostowych zostanie wyodrębniona pozycja wydatków na remonty obiektów mostowych oraz wprowadzona niezbędna korekta w budżecie gminy.*

(akta kontroli str. 441-442, 529, 532)

Zarządzane przez Burmistrza mosty wg stanu na 31 grudnia 2021 r. miały przyznaną (zgodnie z ostatnią, przeprowadzoną na ten dzień okresową kontrolą roczną z 2018 r.) ocenę od 2 do 2,57³⁹ i nie zostały zakwalifikowane do remontów na 2022 r. (stan na 10 maja). Odnosząc się do ostatnich remontów przeprowadzonych na mostach Burmistrz wyjaśnił, że: most w ul. Partyzantów był remontowany w 2013 r. (wzmocniono betonem przyczółki, uzupełniono skarpy przyczółków, wymieniono fragment nawierzchni na dojeździe); most w ul. Wielkowiejskiej był remontowany w 2012 r. (w czasie przebudowy drogi wzmocniono płytę żelbetową obiektu), a most w Marcinkowie był remontowany w 2018 r. (wymieniono częściowo nawierzchnię wraz z warstwami konstrukcyjnymi na dojazdach i częściowo na moście).

(akta kontroli str. 191-193, 206-208, 215-217, 442, 529, 533)

Do 2022 r. (do 10 maja) Burmistrz nie wykonał, za wyjątkiem m.in. wykaszania traw na nasypach i skarpach oraz oczyszczenia nawierzchni mostów z naniesionego gruntu⁴⁰, zaleceń z poprzedniej okresowej kontroli rocznej przeprowadzonej w 2018 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 191-236, 440-442)

³⁹ Zgodnie z protokołami z okresowej kontroli rocznej przeprowadzonej w dniu 20 października 2018 r. (most w Marcinkowie – ocena całego obiektu: 2,29; most w ul. Wielkowiejskiej – ocena całego obiektu: 2; most w ul. Partyzantów – ocena całego obiektu: 2,57).

⁴⁰ W latach 2020-2022 pozimowym sprzątnięciem dróg gminnych (w tym mostów) zajmowała się zewnętrzna firma. Z kolei wykaszanie traw rowów i przyczółków przy mostach zlecano pracownikom interwencyjnym.

Mimo że w latach objętych kontrolą na drodze nr 394002T w miejscowości Marcinków Górny oraz nr 394021T (ul. Partyzantów) w Wąchocku nie obowiązywały stałe organizacje ruchu, w trakcie oględzin mostów znajdujących w ciągach tych dróg zidentyfikowano oznakowanie pionowe, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Projekt stałej organizacji ruchu na ul. Wielkowiejską w Wąchocku Starosta Starachowicki⁴¹ zatwierdził w dniu 4 grudnia 2019 r.

(akta kontroli str. 323-330, 435-439, 442)

W latach objętych kontrolą Burmistrz nie zwracał się do Policji bądź Inspektoratu Transportu Drogowego o kontrolę ruchu drogowego – na drogach w ciągach, których usytuowane są mosty – w stosunku do pojazdów: w zakresie przestrzegania przepisów o wymiarach, masie lub nacisku osi, powodujących uszkodzenie lub niszczenie drogi (obiektów mostowych), zanieczyszczających lub zaśmiecających drogę (obiekty mostowe) lub ją wykonywał (osoby działające w imieniu Burmistrza) w obecności funkcjonariusza Policji, stosownie do art. 129d ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁴². Burmistrz wyjaśnił, że wynikało to ze znikomego ruchu lokalnego oraz z nie zanieczyszczania bądź zaśmiecania mostów przez pojazdy.

(akta kontroli str. 527, 531)

Przekroczenie rzeki Kamiennej, w zastępstwie mostów (spowodowanym m.in. ich nienormatywnością) w Marcinkowie i w ul. Partyzantów, umożliwia pojazdom o rzeczywistej masie całkowitej do 12 t most w drodze powiatowej (ul. Kolejowej) oddalony od ww. mostów odpowiednio o ok. 3,5 i 1,7 km. Możliwość ominięcia mostu w ul. Wielkowiejskiej (usytuowanego nad ciekim wodnym) daje ok. 1 km przejazd ul. św. Rocha i Ogrodową w Wąchocku.

(akta kontroli str. 625)

Odnosząc się do kontrolowania przestrzegania ograniczeń⁴³ na moście w ul. Partyzantów, podejmowania kontroli w zakresie ruchu drogowego na mostach zarządzanych przez Burmistrza, ujawnionych przypadków (wykroczeń w ruchu drogowym) i skutków nieprawidłowego wykonywania przewozów po nienormatywnych obiektach mostowych oraz wywiązywania się przez Burmistrza z właściwego oznakowania tych obiektów, Komendant Powiatowy Policji w Starachowicach poinformował, że Policja nie gromadzi danych w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 534-535)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na poddanych oględzinom w dniu 12 maja 2022 r. dwóch (z trzech) mostach, tj. w Marcinkowie i w ul. Partyzantów stwierdzono oznakowanie pionowe, pomimo że dla tych dróg (i znajdujących się w ich ciągach mostów) Burmistrz nie sporządził i nie przedstawił do zatwierdzenia projektów organizacji ruchu. Na moście w Marcinkowie, kierując się od strony przejazdu kolejowego znajdowały się znaki: *A-11a – Próg zwalniający* (na początku balustrady mostu, po prawej stronie, znak obrócony był równoległe do mostu); *G-1b – Słupek wskaźnikowy z dwiema kreskami* (na początku balustrady mostu, po lewej stronie), *A-10 – Przejazd kolejowy bez zapór* wraz z umieszczonym pod nim znakiem *G-1a – Słupek wskaźnikowy z trzema kreskami* (po lewej stronie

⁴¹ Z up. Starosty, Dyrektor Wydziału Komunikacji i Dróg Starostwa Powiatowego w Starachowicach.

⁴² Dz. U. z 2022 r. poz. 988, ze zm.

⁴³ W trakcie oględzin oznakowania mostu zidentyfikowano znaki: *B-18 – Zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 3,5 t* (z jednej strony, na początku balustrady mostu, po prawej stronie kierując się od przejazdu kolejowego) i *B-18 – Zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej 8 t* (przy zjeździe z drogi krajowej 42).

balustrady mostu, oba znaki były obrócone w kierunku przeciwnym do dojazdu do przejazdu kolejowego). Z kolei na moście w ul. Partyzantów, kierując się od strony przejazdu kolejowego ustawiony był znak B-18 – Zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 3,5 t (na początku balustrady mostu, po prawej stronie). Sporządzanie projektów organizacji ruchu i przedstawianie ich do zatwierdzenia należy do obowiązków zarządcy drogi, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a i b w zw. z ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁴⁴. Stosownie do § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, podstawą do wprowadzenia organizacji ruchu na nowo wybudowanej drodze lub jej zmiany na drodze istniejącej jest zatwierdzenie organizacji ruchu przez organ zarządzający ruchem.

(akta kontroli str. 435-439, 442)

Odnosząc się do oznakowania mostu w ul. Partyzantów, Burmistrz wyjaśnił: (...) znak B-18 zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 3,5 t, przed mostem od strony ul. Nadrzecznej został usunięty 16.05.2022 r. i zastąpiony znakiem 8 t. Znak B-18 został umieszczony ze względu na zły stan techniczny drogi spowodowany m.in. uszkodzeniami po powodzi w 2010 r. Nie sporządzono i nie zatwierdzono projektu stałej organizacji ruchu przez przeoczenie przez pracownika ds. dróg. Zlecono obecnie opracowanie projektu stałej organizacji ruchu dla ul. Partyzantów z uwzględnieniem zaleceń zawartych w protokołach z przeglądu obiektu. Dodatkowo, w przypadku oznakowania mostu w Marcinkowie Burmistrz wyjaśnił: (...). Znak A-11a – Próg zwalniający został usunięty w dniu 23.05.2022 r. Znaki G-1b – Słupek wskaźnikowy z dwiema kreskami, A-10 – Przejazd kolejowy bez zapór, G-1a – Słupek wskaźnikowy z trzema kreskami zostały umieszczone na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać skrzyżowania linii kolejowych oraz bocznic kolejowych z drogami i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1744, z późn. zm.) w uzgodnieniu z PKP PLK S.A. w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu na drodze. Powyższe oznakowanie jest corocznie uzupełniane ze względu na kradzieże oraz niszczenie znaków. Znaki odwrócono w prawidłową stronę. Dodał, że znak A-11a pozostał z lat 2017-2018, ze względu na powstałe wybrzuszenia i garby na jezdni przed wjazdem na most. Nie sporządzono i nie zatwierdzono projektu stałej organizacji ruchu przez przeoczenie pracownika ds. dróg. Obecnie zlecono opracowanie projektu stałej organizacji ruchu dla drogi Marcinków Górny – Marcinków Dolny z uwzględnieniem zaleceń z protokołów kontroli obiektów mostowych.

(akta kontroli str. 527, 531-532)

W związku z zatwierdzeniem przez starostę starachowickiego⁴⁵ projektów stałej organizacji ruchu dla ww. dróg gminnych (obejmujących mosty w ich ciągach), NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

2. W latach 2020-2022 (do 10 maja) Urząd nie wykonał większości zaleceń z poprzedniej okresowej kontroli rocznej przeprowadzonej w dniu 20 października 2018 r. na trzech mostach pozostających w zarządzie Burmistrza, tj. m.in.

⁴⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 784.

⁴⁵ Z up. Starosty, Dyrektor Wydziału Komunikacji i Dróg.

- nie wykonano zaleceń, które należało wykonać niezwłocznie⁴⁶, dotyczących: wprowadzenia oznakowania (m.in. na moście w Marcinkowie, w ul. Partyzantów⁴⁷); ograniczenia nośności (m.in. do 25 Mg na moście w Marcinkowie); ograniczenia skrajni poziomej na moście w ul. Partyzantów do 448 cm;
- nie wykonano prac ujętych w *Wykazie potrzeb do planu bieżącego utrzymania i remontów* polegających m.in. na oczyszczeniu z rdzy, uzupełnieniu zabezpieczenia antykorozyjnego, wymianie uszkodzonych fragmentów balustrady (most w Marcinkowie); oczyszczeniu i uzupełnieniu zabezpieczenia antykorozyjnego belek podporęczowych, gzymsów (wszystkie mosty); oczyszczeniu z rdzy, uzupełnieniu zabezpieczenia antykorozyjnego, wymiany uszkodzonych fragmentów balustrady (most w ul. Partyzantów⁴⁸ i w Marcinkowie); uzupełnieniu ubytków betonu na fragmentach pomostu (most w ul. Wielkowiejskiej i w ul. Partyzantów) i belek w konstrukcji dźwigarów głównych (wszystkie mosty); oczyszczeniu łożysk (most w ul. Partyzantów i w Marcinkowie).

W trakcie przeprowadzonych w dniu 8 czerwca 2022 r. oględzin ustalono, że Burmistrz wykonał zalecenia dotyczące m.in. ograniczenia nośności i oznakowania obiektów mostowych, wymiany uszkodzonych fragmentów balustrad.

(akta kontroli str. 191-236, 440-442, 710-768)

Burmistrz wyjaśnił: *Ze względu na dużą rotację pracowników oraz przeoczenie, nie wykonano zaleceń z protokołów przeglądu obiektów mostowych. W zakresie oznakowania obiektów wykonanie zaleceń jest w trakcie realizacji – zlecono opracowanie i zatwierdzenie projektów stałej organizacji ruchu, remont i wymiana barier mostów zostanie zlecona w najbliższym czasie, natomiast roboty związane z ubytkami betonu, konserwacją łożysk i innych elementów mostu, roboty związane z oczyszczaniem przestrzeni pod obiektami mostowymi zostaną wykonane po dokonaniu analizy i wyceny robót przez osobę ze stosownymi uprawnieniami.*

(akta kontroli str. 528-529, 532)

Zdaniem NIK, nierealizowanie zaleceń kontroli okresowych mogło być przyczyną pogarszającego się stanu technicznego ww. obiektów. Zgodnie z art. 61 pkt 1 Prawa budowlanego na zarządcy obiektu spoczywa obowiązek utrzymywania obiektu budowlanego w należyłym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej. Niewłaściwe wypełnianie przez Burmistrza tego obowiązku może również świadczyć o niezapewnieniu w pełni adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w tym obszarze.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Stan techniczny poddanych oględzinom mostów był niedostateczny. Do czasu kontroli NIK, za wyjątkiem wykaszania traw na nasypach i skarpach oraz oczyszczenia nawierzchni mostów z naniesionego gruntu, nie podejmowano działań zmierzających do wykonania zaleceń wynikających z poprzedniej okresowej kontroli

⁴⁶ Prace awaryjne, które należało wykonać niezwłocznie, poza planem prac na rok bieżący.

⁴⁷ We *Wnioskowanych zaleceniach* w protokole okresowej kontroli rocznej z 2018 r. wskazano, że w związku z brakiem skrajni wymaganej przepisami należy obustronnie przed i za obiektem ustawić znaki U9a i U9b oraz zatwierdzić i zunifikować istniejącą organizację ruchu (z jednej strony ograniczenie 3,5t, z drugiej 8t).

⁴⁸ Prace awaryjne, które należało wykonać niezwłocznie, poza planem prac na rok bieżący.

przeprowadzonej w 2018 r. Ponadto, dopiero w trakcie kontroli NIK Burmistrz sporządził i przedstawił do zatwierdzenia projekty stałej organizacji ruchu dla dwóch dróg, mimo że na znajdujących się w ich ciągach mostach i w ich sąsiedztwie stwierdzono oznakowanie pionowe.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski	1. Prowadzenie okresowych kontroli stanu technicznego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz pkt 2 Prawa budowlanego, przepustu o świetle otworu większym niż 150 cm oraz dróg gminnych z wybudowanymi pod nimi przepustami o świetle otworu mniejszym niż 150 cm.2. Wykonywanie zaleceń wynikających z okresowych kontroli stanu technicznego mostów.3. Dochowywanie staranności podczas weryfikacji rzetelności sporządzonych przez uprawnione osoby protokołów z okresowych kontroli.4. Dostosowanie książek obiektów mostowych do wzoru określonego w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie sposobu numeracji i ewidencji.5. Bieżące aktualizowanie książek oraz wykazu obiektów mostowych, tj. nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający.6. Rzetelne prowadzenie książek i wykazu obiektów mostowych.7. Sporządzenie wykazu przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm.8. Wystąpienie do GDDKiA z wnioskiem o nadanie JNI mostowi w ul. Wielkowiejskiej.9. Opracowanie projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg, o których mowa w art. 20 pkt 1 i 2 ustawy o drogach.
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 18 lipca 2022 r.

Kontrolerzy
Marcin Sudół
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Dyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis

.....
podpis

Anna Jakubowska-Pióro
inspektor kontroli państwowej

.....
podpis